

อาหารสมอง

• **วรากรณ์ สามโกเศศ**
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ใบหน้าคนพลิกดูประกาศเปิดเผย
ทรัพย์สินของคณะรัฐมนตรีและสมาชิก ส.ช. ที่เขavnไว้ข้างฝาเป็นปีก ตลอดจนสถิติการมาประชุมและลงคะแนนของสมาชิก รัฐสภาแล้วรู้สึกขำ คนเราจะพยายามหลบ ความโปร่งใสอะไรกันได้นขนาดนั้น ถ้าเราต้องการ ปราบคอร์รัปชันกันจริงจังแล้ว ข้อมูลนี้แหละ เปรียบเสมือนอาวุธที่คมกว่าคำพูดมนุษย์ และคมกว่าดาบเป็นไหนๆ

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ บรรยายที่ วปอ. เมื่อเร็วๆ นี้ ในลักษณะที่ฝรั่งกล่าวถึง คนสูงอายุที่พูดอย่างไม่ต้องเกรงใจใครแล้วว่า ท่าน speak his mind ท่านพูดได้โดนใจ คนไทยค่อนข้างประเทค ในตอนหนึ่ง "...ผมเคย ถามเรื่องคดีว่าทำไมคดีโกงเรื่องนี้ไม่เสร็จ เสียทีนานแล้ว เขาก็จะตอบว่าขั้นตอนเยอะ แต่ผมก็บอกว่าขั้นตอนสามารถแก้ได้ ประเทศไทยมีศาลมากมาย ทั้งศาลยุติธรรม ศาลภาษี ซึ่งถ้าเราตั้งศาลหรือราชฎีรับหลัง ดิหรือไมเอาคดีนี้ไปดำเนินการให้เร็ว เพื่อลด ขั้นตอนให้เร็ว ช่วยกันตั้งดิหรือเปล่า...

การใช้กฎหมายกับคนโกงชาติ
โกงแผ่นดิน ต้องใช้ในลักษณะหลักนิยม ของทหารม้า ที่บอกว่ารวดเร็ว รุนแรง เด็ดขาด ผมคิดว่าการเล่นงานคนโกง ต้องใช้หลักการเหล่านี้ ต้องเร็ว ลงโทษรุนแรง มีความเด็ดขาดในการปราบปราม เพื่อให้มี คนตีมากกว่าคนโกง...."

สิ่งที่พลเอกเปรมพูดตรงกับทฤษฎี เศรษฐศาสตร์พฤติกรรม ซึ่งเป็นแนวศึกษา สมัยใหม่ว่า "มนุษย์ไม่กลัวภัยใกล้ตัว หากกลัวสิ่งที่คิดว่าเป็นภัยใกล้ตัว" มนุษย์รู้ดี ว่าหลบหนีหรือ การบริโภคอาหารมากเกินไป ความ พอดีบนทอนสุขภาพแต่ก็ไม่กลัว ยังคงดื่ม สูบ กิน เป็นปกติเพราะเห็นว่ภัยอยู่ใกล้ตัว แต่ถ้ามีใครเอาปืนไปจ่อหัวบังคับไม่ให้ทำสิ่ง เหล่านี้แล้ว มนุษย์จะหยุดทันทีเพราะคิดว่า (ไม่ต้องคิดละเพราะเห็นกันจะจะ) ถูกยิงตายแน่ หากไม่หยุด

ถ้าดีคอร์รัปชันใช้เวลาเป็น 10 ปี และมีโอกาสหลุดสูง ระหว่างเวลานั้นก็ใช้ เงินทองที่โกงมาอย่างสนุกสนานแถมเอาเงิน ที่โกงมาไปต่อยอดให้รวยยิ่งขึ้นอีกด้วย อย่างนี้ไม่มีใครกลัวคอร์รัปชัน แต่ถ้าการ ลงโทษรวดเร็ว รุนแรง และเด็ดขาดแล้ว ความกล้าที่จะโกงก็หดหายไปเพราะเปรียบ เสมือนกับถูกเอาปืนจ่อหัว

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

ปราบคน 'โกงชาติ โกงแผ่นดิน'

คำพูดของพลเอกเปรมสะใจคน จำนวนมากที่ทนายแก้จบความไม่ศักดิ์สิทธิ์ ของกฎหมายในเรื่องคอร์รัปชัน การดู เหมือนว่าไม่มีใครใส่ใจจริงจัง ปล่อยให้ เป็นไปตามยถากรรม ท่านใช้ คำแรงเช่น "โกงชาติ" "โกงแผ่นดิน" "การติดเชื่อโรค การโกง"

นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลในปี 1992 **Garry Backer** ได้นำเศรษฐศาสตร์ มาประยุกต์กับสังคมวิทยาเพื่ออธิบาย ปราชฎีการณหลายเรื่องเช่นในเรื่องคอร์รัปชัน ซึ่งก็คือ "การเอาอำนาจที่รัฐมอบให้เพื่อ ประโยชน์แห่งสาธารณณะมาเป็นประโยชน์ แก่ตนเอง"

Becker เชื่อว่ามนุษย์ใช้เหตุใช้ผล ในการตัดสินใจโดยจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตามที่ พฤติกรรมของมนุษย์เป็นไปตามแรงจูงใจ โดย "แต่ละคนพยายามแสวงหาสิ่งที่ตนเข้าใจว่า เป็น 'สวัสดิการ' (welfare) ให้มากที่สุด"

ซึ่ง "สวัสดิการ" ในที่นี้ไม่ได้ หมายถึงรายได้ เท่านั้น หากหมายถึง "ความพอใจจากการทำ สิ่งดีๆ ให้คนอื่น หรือความตื่นเต้นจากอะไรที่ แหกคอกออกไปก็ตามที"

ในการคอร์รัปชัน ผู้กระทำเป็นคนมีเหตุ มีผลในการลงมือ เมื่อใดที่ "สวัสดิการ" หรือ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดจากคอร์รัปชัน สูงกว่าต้นทุน หรือผลเสียแล้วจะลงมือเสมอ ในด้านผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ประกอบด้วยสองส่วนคือ (ก) ความเป็นไปได้ ในการได้รับผลประโยชน์กับ (ข) ขนาดของ ประโยชน์ กล่าวคือถ้าคอร์รัปชันนั้นง่าย ก็มีความเป็นไปได้สูงที่จะได้รับ สำหรับ ด้านผลเสียก็ประกอบด้วยสองส่วนคือ (ก) ความเป็นไปได้ในการถูกลงโทษและ (ข) กับบทลงโทษ ด้วยคำอธิบายเช่นนี้ Becker ชี้ทางสวรรค์ให้เห็นว่าสิ่งที่จะหยุดยั้ง คอร์รัปชันนั้นไม่ใช่บทลงโทษแต่เพียงอย่าง เดียวหากแต่เป็นความเป็นไปได้ในการถูกลง โทษอย่างหนักซึ่งขึ้นอยู่กับ การถูกจับและความรุนแรงของบทลงโทษ

ถ้าคอร์รัปชันแล้วไม่เคยมีใครถูกจับเลย

ไม่ว่าบทลงโทษสูงแค่ไหน คอร์รัปชันก็จะเกิด ขึ้นเสมอ ดังนั้น ประสิทธิภาพของการลงโทษ ซึ่งก็คือประสิทธิภาพของกระบวนการ ยุติธรรมทั้งหมดจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ในการสู้กับคอร์รัปชัน

ถ้าทุกการคอร์รัปชันถูกจับลงโทษ อย่างรุนแรง เด็ดขาด อย่างทันควัน คนทำ ก็จะเป็นภัยใกล้ตัว ความเกรงกลัวก็จะ เกิดขึ้น แต่ถ้าคิดเรื่อยเฉื่อยแฉะและเพียง ถูกเชกเข้า ในท้ายสุด คอร์รัปชันก็บาน เป็นดอกเห็ด

นายอินดีที่ขณะนี้มีมีการเคลื่อนไหวกัน ในเรื่องปราบคอร์รัปชันจากภาครัฐ มีการตั้ง คณะกรรมการ ระดับชาติที่นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และมีกรรมการอีกหลายชุด ทั้งหมดเป็นความพยายามที่ดี แต่ถ้าจะให้ ประชาชนซาบซึ้งในความเอาจริงในเรื่อง คอร์รัปชันแล้ว เรื่องที่สามารถทำได้ทันทีเป็น Quick Wins ก็คือ

(1) ขอให้ ปปช. DSI ตำรวจ และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องรายงานความก้าวหน้าของคดีคอร์รัปชันที่อยู่ในมือทั้งหมดให้ประชาชนทราบว่าขณะนี้เดินทางถึงจุดไหนแล้ว และคดีจะหมดอายุความเมื่อใด (คดีที่คนร้ายจำนวนเท่าที่มฟุตบอลเข้าไปชนเงินบ้านปลัดกระทรวงคมนาคม คดีรับสินบนของผู้ว่าการการท่องเที่ยวที่ยาวนานจนฝรั่งผู้จ้างได้ติดคุกจนออกมาแล้ว คดีคอร์รัปชันก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิ หลายคดี ฯลฯ)

(2) ขอให้มีการเร่งรัดคดีคอร์รัปชันทุกคดีในทุกหน่วยงานให้เห็นผลชนิดที่เห็นว่ามี การเคลื่อนไปอีกก้าวหนึ่งในทิศทางที่เอาคนผิดเข้าคุกในเวลาหนึ่งเดือน

แค่นี้คนก็จะแซ่ซ้องกันทุกแห่งหน และมีได้เป็นการแทรกแซง มิได้ทำลายความปรองดอง (เอาคนคอร์รัปชันเข้าคุกมันเกี่ยวกับการให้คนเลิกขัดแย้งกันตรงไหน) หากแต่เป็นการดำเนินการทางกฎหมายที่ประเทศใดๆ ในโลกเขาก็ทำกันทั้งนั้น เกาหลีเอาอดีตประธานาธิบดีติดคุกมา 2 คนแล้ว อดีตประธานาธิบดีได้หวนยังอยู่ในคุก อดีตประธานาธิบดีอิสราเอลก็ติดคุก อดีตประธานศาลรัฐธรรมนูญอินโดนีเซีย ก็ยังอยู่ในคุก ฯลฯ

ความโปร่งใส (transparency) เป็นสิ่ง นำอัครจริยที่ป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ได้ชะงัด ถ้าข้าราชการและพนักงานของรัฐ ระดับสูงเช่นเดียวกับคณะรัฐมนตรีและสมาชิก รัฐสภาต้องเปิดเผยทรัพย์สินต่อสาธารณชนแล้ว ข้อมูลที่เปิดเผยเหล่านี้แหละจะตามมาปิดคอ ถ้าฉ้อราษฎร์ บังหลวงไว้ อีกทั้งเป็นจุดอ้างอิง ของทรัพย์สินที่จะเพิ่มขึ้นในวันหน้า

แต่ถ้าเป็นการเปิดเผยแบบปะข้างฝาแล้ว ก็น่าขบขัน มันจะต้องเป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปที่สามารถนำไปวิเคราะห์ต่อได้เชิงอิเล็กทรอนิกส์ ดังที่เรียกว่า machine processable อีกทั้งต้องเปิดเผยให้รู้เสมอหน้ากันไม่ใช่ให้บางกลุ่มรู้ และต้องเป็นข้อมูลพื้นฐาน มิใช่สรุปวิเคราะห์ มาเรียบร้อยแล้วซึ่งอาจถูกบิดเบือนได้

คนซีโกงนั่นกลัวความโปร่งใสเหมือน ผีกลัวใบหนาด ประเด็นการปราบคนโกงแผ่นดินให้ได้ผลชะงัดอยู่ตรงที่การทำให้ ใบหนาดสร้างความเจ็บปวดให้แก่ผีได้จริงๆ ไม่ใช่แค่เพียงทำให้คนๆ เพราะใบหนาด ถูกธรมบัตรลูบขนไปหมดแล้ว